

Волинський національний університет імені Лесі України
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра фізіології людини і тварин

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ОХОРОНА ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Підготовки
БАКАЛАВРА
спеціальності
014.07 Середня освіта (Географія)
спеціалізації 014.07 Географія
освітньо-професійної програми
Середня освіта. Географія. Економіка

Луцьк - 2024

Силабус освітнього компонента «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу» підготовки *БАКАЛАВРА*, галузі знань *01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА*, спеціальності *014.07 Середня освіта (Географія)* освітньо-професійної програми «Середня освіта. Географія. Економіка»

Розробник: Дмитроца Олена Романівна, кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізіології людини і тварин

Погоджено

Гарант освітньо-професійної

програми

Надія Ткачук

Затверджено на засіданні кафедри фізіології людини і тварин
протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Завідувач кафедри:

доц. Качинська Т.В.

Силабус затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету біології та лісового господарства

Протокол № 1 від 11.09. 2024 року.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1.

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка, 014.07 Середня освіта (Географія), «Середня освіта. Географія. Економіка» Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1-й
		Семестр 2 ий
		Лекції 20 год.
		Практичні заняття 24 год.
		Самостійна робота 40 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладачів

ПІБ Науковий ступінь Вчене звання Посада Комунікація із студентами	<u>Дмитроца Олена Романівна</u> Кандидат біологічних наук Доцент Доцент кафедри фізіології людини і тварин +38 0502218285 e-mail: Dmytroca.Olena@vnu.edu.ua
Посилання на електронний курс	https://teams.microsoft.com/l/team/19%3A7g3ShzPUrJc9v46Of8KfRBSja6av5VEv_zO4letI0Sw1%40thread.tacv2/conversations?groupId=66e48a7e-1198-4b62-abbb-24df5fa8702d&tenantId=79cf2153-dcef-4e36-ab8c-89480b2366aa
Лаборант який забезпечує проведення практичних робіт та відпрацювань	Марчук Наталія Анатоліївна
Розклад занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

III. АНОТАЦІЯ КУРСУ

1. *Анотація курсу.* Силабус нормативного освітнього компонента «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта. Географія. Економіка». Викладання курсу спрямоване на набуття здобувачами

освіти ґрунтовних знань та умінь, необхідних для здійснення професійної педагогічної діяльності. Здобувачі освіти знайомляться з особливостями створення безпечного освітнього процесу.

Предмет вивчення: здоров'язбережувальна компетентність через опанування знаннями про функціонування організму людини як цілісної системи, фактори росту та розвитку організму, чинники захворюваності, практичні прийоми та навички оцінювання функціонального стану систем організму, основи домедичної допомоги при загрозливих для життя станах, знайомство з нормативно-правовими документами з охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах освіти.

Пререквізити. Курс базується на знаннях, навичках й уміннях, котрі засвоєнні під час опрацювання шкільних курсів з біології та основ екології, вишівської дисципліни «Психологія», «Вступ до спеціальності».

Постреквізити. Знання, навички й уміння, котрі отримує здобувач освіти у ході засвоєння курсу «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу» стануть необхідною основою для вивчення таких навчальних дисциплін, як: «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті», «Педагогіка», «Методика навчання географії», «Методика навчання економіки, підприємництва та фінансової грамотності», «Методика шкільного географічного краєзнавства», «Основи раціонального природокористування і охорони природи»; а також для успішного проходження навчальних та педагогічних практик.

Мета і завдання навчальної дисципліни. Мета вивчення освітнього компонента «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу» – формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців, направленої на збереження й зміцнення здоров'я під час освітнього процесу через усвідомлення необхідності найбільшої цінності здоров'я; отримання ґрунтовних знань про ріст і розвиток людського організму, його специфіку у кожному віковому періоді, а також про гігієнічні вимоги і нормативи, необхідні для створення оптимальних умов освітнього середовища; набуття здобувачами загальних компетентностей щодо здійснення безпечної професійної діяльності та формування соціально відповідальної поведінки з дотриманням норм здорового способу життя, гарантування безпеки цивільного населення у разі можливої надзвичайної ситуації, збройної агресії та адекватної поведінки в складних умовах бойових дій; формування здоров'язбережувальної компетентності, направленої на забезпечення підтримки життя людини, яка знаходиться в невідкладному стані.

Завдання курсу: полягає у формуванні здоров'язбережувальної компетентності через опанування знаннями про функціонування організму людини як цілісної системи, чинники захворюваності, основні патологічні процеси, та практичними прийомами і навичками оцінювання функціонального стану систем організму, а також домедичної допомоги в загрозливих для життя станах; знайомство з основними з нормативно-правовими документами з охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах освіти, у т.ч. нормативні документи з організації інклюзивної освіти.

Інтегральна компетенція. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК 5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК 9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності:

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистіснозорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

Програмні результати навчання

РН1. Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН3. Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. Називає і пояснює принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН11. Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

IV. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього (год.)	Лек. (год.)	Практ. (год.)	Конс. (год.)	Сам. роб. (год.)	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Вступ до вивчення дисципліни «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу». Вікові особливості функціональних систем людини та гігієнічні вимоги, які забезпечують їх нормальний розвиток.						
Тема 1. Вступ. Значення освітнього компоненту «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу». Поняття «освітнє середовище» та «учасники освітнього середовища» Фактори освітнього середовища. Принципи безпечності освітнього середовища.	3	1	-	-	2	-
Тема 2. Загальні закономірності росту і розвитку організму. Поняття про онтогенез. Вікова періодизація. Характеристика основних етапів онтогенезу.	5	1	2	-	2	Т (2,5), ВІР (2,5) / 5
Тема 3. Морфо-функціональні та вікові особливості опорно-рухового апарату (ОРА) людини. Вікові особливості рухових навичок і координації руху. Рухова активність та її вплив на організм у різні етапи онтогенезу. Профілактика захворювань ОРА.	6	2	2	-	2	УО (2,5), ВІР (2,5) / 5
Тема 4. Вікові особливості розвитку нервової системи (НС). Гігієна НС.	4	1	-	-	3	-
Тема 5. Онтогенез сенсорних систем. Профілактика захворювань певних сенсорних систем.	5	1	2	-	2	Т (2,5), ВІР (2,5) / 5
Тема 6. Вища нервова діяльність (ВНД). Основні етапи розвитку ВНД. Неврози та їх профілактика. Соціалізація особистості.	8	2	2	1	3	УО (2,5), ВІР (2,5) / 5
Тема 7. Фізіологічні особливості вегетативних функцій, їх вікові зміни. Гігієна харчування.	9	3	4	1	3	Т (2,5), УО (2,5) ВІР (2,5*2) / 10
Тема 8. Вікові особливості ендокринної системи. Уявлення про стрес, його стадії. Проблеми статевого виховання дітей та підлітків.	7	1	2	1	3	УО (2,5), ВІР (2,5) / 5
Рефлексивний щоденник до змістового модулю 1						РЩ / 4

Підсумкова контрольна робота № 1						<i>T (10), ПВ (3), К-3 / 16</i>
Разом за змістовим модулем 1	47	12	14	3	20	50
<u>Змістовий модуль 2. Медико-біологічні основи здоров'я. Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах освіти</u>						
Тема 9. Здоров'я та його виміри. Принципи формування здорового способу життя. Валеологія і санологія. Шкідливі звички і девіантна поведінка.		1	2	-	4	T (2,5), ВІР (2,5) / 5
Тема 10. Людина і навколишнє середовище – проблема адаптації та дезадаптації. Особливості перебігу інфекційних захворювань. Роль санітарної культури населення у попередженні інфекційних захворювань.		1	-	1	4	-
Тема 11. Гігієна освітнього процесу. Внутрішні та зовнішні чинники захворювань педагогів, професійні захворювання педагогів, профілактичні заходи та відновлювальні методики.	5	2	4	-	4	T (2,5) , УО (2,5), ВІР (2,5*2) / 10
Тема 12. Безпека населення у надзвичайних ситуаціях та в умовах сьогодення.		2	2	1	4	УО (2,5), ВІР (2,5) / 5
Тема 13. Основи домедичної допомоги.		2	2	1	4	УО (2,5), ВІР (2,5) / 5
Рефлексивний щоденник до змістового модулю 2						РЩ /4
Підсумкова контрольна робота № 2						<i>T (10), ПВ (3), К-3 / 16</i>
Разом за змістовим модулем 2	41	8	10	3	20	45
Всього за змістові модулі	90	20	24	6	40	100
Всього годин / Балів	90	20	24	6	40	100

*Форма контролю: *T* – тести; *УО* – усне опитування (*ДС/ДБ* – дискусія/дебати, *РМГ* – робота в малих групах, *К-3* – кейс-задача); *ВІР* – виконання практичної роботи; *ПКР* (*T*, *ПВ*, *К-3*) – підсумкова контрольна робота (тести, письмова відповідь на запитання, кейс-задача), *РЩ*- рефлексивний щоденник

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Методика оцінки фізичного розвитку як показника здоров'я.	2
2	Вікові особливості опорно-рухового апарату. Руховий режим та його фізіолого-гігієнічне обґрунтування.	2
3	Вікові особливості сенсорних систем. Гігієна зору.	2

4	Вища нервова діяльність та її вікові особливості.	2
5	Визначення функціонального стану серцево-судинної та дихальної систем.	2
6	Гігієна харчування осіб різних вікових груп.	2
7	Вікові особливості ендокринної системи. Проблеми статевого виховання.	2
8	Методи оцінки стану здоров'я. Основи особистої гігієни.	2
9	Мікроклімат навчального/виробничого приміщення. Вплив умов праці на здоров'я та працездатність людини.	2
10	Гігієнічна оцінка освітнього процесу (в т. ч. дистанційного формату). Вимоги до спеціалізованих кабінетів ЗЗСО. Санітарно-гігієнічні норми і правила роботи за комп'ютером.	2
11	Основні поняття та сучасні проблеми життєдіяльності людини.	2
12	Основні принципи надання домедичної допомоги у разі загрозливих для життя станів / Тренінг з домедичної допомоги (на базі медичного факультету (корпус G)	2
Разом		24

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

Самостійна робота здобувача є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових занять, без участі викладача.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до практичних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий у табл.). Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру практичних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на практичних заняттях та на підсумкових контрольних заняттях під час вивчення відповідних тем. Здобувачам рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та ресурси Інтернету.

Денна форма навчання

№ з/п	Завдання на самостійну роботу	Кількість годин
Змістовий модуль № 1. Вступ до вивчення дисципліни «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу». Вікові особливості функціональних систем людини та гігієнічні вимоги, які забезпечують їх нормальний розвиток.		
1	Тема 1. Проблеми розвитку системи освіти. Внутрішня система забезпечення якості освіти. Кодекс безпечного освітнього середовища.	2
2	Тема 2. Роль спадковості і середовища у розвитку деяких фізичних і психічних ознак організму людини. Основні спадкові патології організму. Критерії оцінки шкільної зрілості.	2
3	Тема 3. Підтримання здорового стану хребта і нормальної постави тіла. Анатомічні деформації стопи. Характеристика причин і ознак травматичних ушкоджень (закритих і відкритих переломів кісток, закритих і відкритих травмах голови, хребта, грудної клітки, живота,	2

	тазу, вивихів суглобів, забоїв).	
4	Тема 4. Психічне здоров'я; фактори, які на нього впливають. Функціональне дозрівання кори і підкіркових структур мозку в різні вікові періоди.	3
5	Тема 5. Набуті та вроджені вади сенсорних систем та їх профілактика	2
6	Тема 6. Розумова і фізична працездатність. Втома, її фізіологічна сутність та діагностика. Перевтома як патологічний стан. Порушення депресивного спектру, підвищений рівень тривожності та агресивності, самоушкоджувальна поведінка та суїцидальні спроби у дітей та підлітків. Системні неврози дітей шкільного віку. Роль учителя в їх попередженні	3
7	Тема 7. Органи та системи внутрішніх органів. Гігієна серцево-судинної системи. Механізм вдиху та видиху. Особливості дихання при зміні атмосферного тиску. Поняття про гіпоксію. Захворювання шлунково-кишкового тракту та їх профілактика. Формування механізмів регуляції температури тіла у постнатальному онтогенез. Морфофункціональна характеристика видільної системи в різні періоди онтогенезу. Порушення видільної функції у дітей та підлітків, причини і профілактика.	3
8	Тема 8. Статевий розвиток дітей та підлітків. Вікові особливості ендокринної регуляції в організмі. Попередження вагітності і абортів у неповнолітніх.	3
Всього самостійна робота за змістовий модуль 1		20
Змістовий модуль 2. Медико-біологічні основи здоров'я. Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах освіти		
1	Тема 9. Соціальні аспекти здоров'я. Екологія людини, як комплексна наука про взаємодію людини з навколишнім середовищем. Антропогенні зміни в природному середовищі та їх вплив на здоров'я. Основні фактори зовнішнього середовища, які різко впливають на стан здоров'я людини. Профілактичні заходи, які зменшують ефект негативних факторів довкілля. Роль спадковості, конституції, віку та статі у виникненні захворювань.	4
2	Тема 10. Електромагнітні поля у виробничому середовищі. Ультрафіолетове та видиме випромінювання. Лазерне випромінювання. Виробничий пил. Ультразвук, інфразвук як виробничі фактори. Гігієнічні основи виробничої вентиляції. Гігієна праці жінок та підлітків. Гігієна праці осіб старшого віку та інвалідів. Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища.	4
3	Тема 11. Документація освітнього процесу зі збереження здоров'я школярів. Вплив дистанційного навчання на здоров'я учасників освітнього процесу. Поняття про насильство, булінг (цькування) та кібербулінг (цькування в Інтернеті). Запобігання під час навчання проявам насильства та булінгу (цькування), порушенням прав дитини, зокрема шляхом використання Інтернету.	4
4	Тема 12. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію, характерні показники класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій	4

	та їхні порогові значення. Нормативно-правові акти, які регулюють ядерну та радіаційну безпеку в Україні. Особливості наслідків аварій на атомних електростанціях та заходи захисту в умовах радіаційної аварії. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) радіоактивних речовин. Знаки небезпеки для маркування небезпечних вантажів як засіб попередження особи про потенційну загрозу виникнення надзвичайної ситуації. Інформаційна безпека під час надзвичайних ситуацій та війни.	
5	Тема 13. Алгоритми надання домедичної допомоги в мирний час та в умовах бойових дій (ABC, CAB, CABG, MARCH). Порядок надання домедичної допомоги особам у разі невідкладних станів. Методи та прийоми транспортування постраждалих із травмами. Балістика: дія кулі та осколків на органи й тканини. Механізм мінно-вибухової травми та відповідна домедична допомога. Основи десмургії	4
Всього самостійна робота за змістовий модуль 2		20
Всього самостійна робота з дисципліни		40

Питання до заліку

1. Значення освітнього компоненту «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу». Поняття «освітнє середовище» та «учасники освітнього середовища» Фактори освітнього середовища. Принципи безпечності освітнього середовища.
2. Проблеми розвитку системи освіти. Внутрішня система забезпечення якості освіти. Кодекс безпечного освітнього середовища.
3. Загальні закономірності росту і розвитку організму. Поняття про онтогенез. Вікова періодизація. Характеристика пре- та постнатального онтогенезу.
4. Роль спадковості і середовища у розвитку деяких фізичних і психічних ознак організму людини. Основні спадкові патології організму. Критерії оцінки шкільної зрілості.
5. Морфо-функціональні та вікові особливості ОРА людини.
6. Вікові особливості рухових навичок і координації руху. Рухова активність та її вплив на організм у різні етапи онтогенезу. Профілактика захворювань ОРА.
7. Підтримання здорового стану хребта і нормальної постави тіла. Анатомічні деформації стопи. Характеристика причин і ознак травматичних ушкоджень (закритих і відкритих переломів кісток, закритих і відкритих травмах голови, хребта, грудної клітки, живота, тазу, вивихів суглобів, забоїв).
8. Вікові особливості розвитку НС.
9. Гігієна НС.
10. Психічне здоров'я; фактори, які на нього впливають. Функціональне дозрівання кори і підкіркових структур мозку в різні вікові періоди.
11. Онтогенез сенсорних систем.
12. Профілактика захворювань певних сенсорних систем. Набуті та вроджені вади сенсорних систем та їх профілактика.
13. Вища нервова діяльність. Основні етапи розвитку ВНД.
14. Неврози та їх профілактика. Соціалізація особистості.
15. Розумова і фізична працездатність.
16. Втома, її фізіологічна сутність та діагностика. Перевтома як патологічний стан.
17. Порушення депресивного спектру, підвищений рівень тривожності та агресивності, самоушкоджувальна поведінка та суїцидальні спроби у дітей та підлітків.
18. Системні неврози дітей шкільного віку. Роль учителя в їх попередженні.
19. Фізіологічні особливості вегетативних функцій, їх вікові зміни. Гігієна харчування.

20. Гігієна серцево-судинної системи. Особливості дихання при зміні атмосферного тиску. Поняття про гіпоксію.
21. Порушення харчування. Захворювання шлунково-кишкового тракту та їх профілактика.
22. Формування механізмів регуляції температури тіла у постнатальному онтогенезі.
23. Морфофункціональна характеристика видільної системи в різні періоди онтогенезу. Порушення видільної функції у дітей та підлітків, причини і профілактика.
24. Вікові особливості ендокринної системи. Уявлення про стрес, його стадії. Проблеми статевих виховання дітей та підлітків.
25. Статевий розвиток дітей та підлітків. Попередження вагітності і абортів у неповнолітніх.
26. Здоров'я та його виміри. Принципи формування здорового способу життя. Валеологія і санологія. Шкідливі звички і девіантна поведінка.
27. Людина і навколишнє середовище – проблема адаптації та дезадаптації.
28. Сутність довголіття. Соціальні аспекти здоров'я.
29. Екологія людини, як комплексна наука про взаємодію людини з навколишнім середовищем. Антропогенні зміни в природному середовищі та їх вплив на здоров'я.
30. Основні фактори зовнішнього середовища, які різко впливають на стан здоров'я людини. Профілактичні заходи, які зменшують ефект негативних факторів довкілля. Роль спадковості, конституції, віку та статі у виникненні захворювань.
31. Особливості перебігу інфекційних захворювань. Роль санітарної культури населення у попередженні інфекційних захворювань.
32. Гігієна освітнього процесу. Внутрішні та зовнішні чинники захворювань педагогів, професійні захворювання педагогів, профілактичні заходи та відновлювальні методики.
33. Документація освітнього процесу зі збереження здоров'я школярів.
34. Вплив дистанційного навчання на здоров'я учасників освітнього процесу. Поняття про насильство, булінг (цькування) та кібербулінг (цькування в Інтернеті). Запобігання під час навчання проявам насильства та булінгу (цькування), порушенням прав дитини, зокрема шляхом використання Інтернету.
35. Безпека населення у надзвичайних ситуаціях та в умовах сьогодення.
36. Електромагнітні поля у виробничому середовищі. Ультрафіолетове та видиме випромінювання. Лазерне випромінювання.
37. Виробничий пил. Ультразвук, інфразвук як виробничі фактори.
38. Гігієнічні основи виробничої вентиляції.
39. Гігієна праці жінок та підлітків. Гігієна праці осіб старшого віку та інвалідів.
40. Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища.
41. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію, характерні показники класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій та їхні порогові значення.
42. Нормативно-правові акти, які регулюють ядерну та радіаційну безпеку в Україні.
43. Особливості наслідків аварій на атомних електростанціях та заходи захисту в умовах радіаційної аварії. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) радіоактивних речовин. Знаки небезпеки для маркування небезпечних вантажів як засіб попередження особи про потенційну загрозу виникнення надзвичайної ситуації.
44. Інформаційна безпека під час надзвичайних ситуацій та війни.
45. Основи домедичної допомоги
46. Алгоритми надання домедичної допомоги в мирний час та в умовах бойових дій (ABC, CAB, CAB, MARCH).
47. Балістика: дія кулі та осколків на органи й тканини. Механізм мінно-вибухової травми та відповідна домедична допомога.
48. Основи десмургії

VI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу здобувачів на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі не повинні спізнюватися на заняття. Усі здобувачі перед початком практичних робіт (на першій парі) проходять інструктаж з техніки безпеки. Перед початком заняття здобувачі повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо). За активність на лекціях можна отримати додаткові бонусні бали (1 бал за лекційне заняття, таким чином можна отримати 10 балів).

Здобувачі повинні здійснювати попередню підготовку до практичних занять згідно з переліком рекомендованих джерел. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату географічного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/czqlg>).

Здобувач має отримати оцінку на кожному практичному занятті (тривалість заняття – 2 академічні години (1 пара)). У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати на консультаціях за графіком відпрацювання практичних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема: усне опитування (дискусія/дебати, робота в малих групах, кейс-задачі), розв'язування тестів. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За теоретичну підготовку до певного практичного заняття студентами денної форми навчання максимальна оцінка 2,5 бали. Оцінка за кожен виконаний практичний модуль включає також 2,5 бали за виконання усіх завдань та оформлення роботи. Здобувачі освіти заповнюють також рефлексивний щоденник до кожного змістового модулю (по 4 бали за кожен рефлексивний щоденник).

Підсумкова контрольні роботи (включає тести, відкрите питання, кейс-задачу) здійснюється після завершення вивчення тем змістових модулів та проводяться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 32 бали (по 16 балів за кожен підсумкову контрольну роботу).

Форма підсумкового контролю з дисципліни – залік. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить 100 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 60 балів. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок під час вивчення дисципліни впродовж семестру.

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач

виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 60 бали, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює деканат факультету.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/mlmai>).

Рекомендовані платформи для проходження навчання у неформальній освіті:

Центр Громадського здоров'я МОЗ України <https://portal.phc.org.ua/en/>

Prometheus + <https://prometheus.org.ua/> Перша домедична допомога в умовах війни

Цивільна оборона та захист у надзвичайних ситуаціях https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CIVIL101+2022_T3

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FAW+2022_T2

Всеосвіта <https://vseosvita.ua/webinar>

UNICEF Ukraine <https://www.unicef.org/ukraine/>

Курси першої допомоги <http://surl.li/mlmbo>

Курси з Цивільного захисту <https://education.profitteh.kiev.ua/course/view.php?id=77>

Навчання з питань радіаційної безпеки посадових осіб та спеціалістів закладів охорони здоров'я <http://do.ohrantruda.com/course/view.php?id=23>

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до [Положення про дистанційне навчання у ВНУ імені Лесі Українки](http://surl.li/eftrl) (<http://surl.li/eftrl>) та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

На практичних заняттях під час усного опитування, під час написання підсумкової контрольної роботи та під час підсумкового оцінювання студентам дозволяється користуватися методичними рекомендаціями, санітарним регламентом тощо. Списування під час поточного контролю, підсумкових контрольних робіт заборонені (в т. ч. із використання мобільних девайсів). Використання гаджетів та персональних комп'ютерів передбачено під час дистанційного навчання та проходження online тестування.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Посідання навчання та досліджень. Здобувачі вищої освіти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру,

зокрема, написання та опублікування наукових тез та статей з тематики освітнього компоненту. За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт за тематикою ОК й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету інформаційних технологій і математики. При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу не може перевищувати 68 балів.

Дуальна освіта при викладанні дисципліни. За умови, якщо студент виконує навчальний план за дуальною формою здобуття професійної освіти, йому може бути зарахована тема або модуль відповідно до Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти

(https://ed.vnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/08/2022_Положення_про_дуал_ну_освіту_ред.pdf).

Критерії оцінювання навчальних досягнень під час аудиторних занять

Таблиця 4

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2,5 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
2 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
1,5 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
1 бал	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
0,5 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Алексєєва Т. М. Вікова фізіологія та валеологія: курс лекцій. Кременчук : Методичний кабінет, 2019. 115 с.
2. Дмитроца О. Р., Коржик О. В., Білецька О. А. Вікова фізіологія з основами гігієни : навч. посібник для самостійної роботи студентів. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 1 електрон. опт. диск (CDROM). Об'єм даних 1,88 Мб
3. Домедична допомога в умовах бойових дій: Методичний посібник / В.О. Крилюк, Д.М. Сурков, С.О. Гурє'в, та ін. ТОВ «Ожива», 2022. 76 с.
4. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. К. : 2018. 56 с.
5. Коцан І. Я., Швайко С. Є., Дмитроца О. Р. Вікова фізіологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Вежа-Друк, 2013. 376 с.
6. Маслова О.В. Сучасні вимоги охорони праці у закладах освіти України: електронний навчальний курс. Біла Церква, БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН УКРАЇНИ, 2022. 80 с.
7. Маслова О.В., Гончарова І.П. Ризикоорієнтовані підходи в охороні праці: електронний навчальний курс. Біла Церква, БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН УКРАЇНИ, 2023. 76 с.
8. Методичні рекомендації «Організація безпечного освітнього середовища в умовах воєнного стану» / укладачі О. М. Грушевенчук, Л. М. Богданович, О. Г. Мулько, С. М. Сарай. Луцьк. Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Волинської області, 2022, с. 49.
9. Охорона праці: навч. посібник / за ред. проф. З. М. Яремка. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 430 с.
10. Цивільний захист / О. І. Запорожець, В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов та ін. К. : «Центр навчальної літератури», 2019. 264 с.
11. Korzyhk O., Dmytrotso O. Distance learning influences on the psycho-hygienic aspects of the motivation behavior of students of medical and biological specialties in terms of pandemic and martial law state. Studies in Comparative Education. 2022.

Важливі навички в періоди стресу: ілюстроване керівництво. Європейський регіональний офіс Всесвітньої організації охорони здоров'я. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://platforma-msb.org/wp-content/uploads/2021/03/Posibnyk-Vazhlyvi-navychky-v-periody-stresu.pdf>

Керівництво з надання першої психологічної допомоги для Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Довідковий центр з психосоціальної підтримки МФЧХ. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://pscentre.org/wp-content/uploads/2022/03/PFA_Module-1_Ukr.pdf

Пам'ятка щодо правил поведінки (порядку дій) населення у разі виявлення підозрілого об'єкта, вибухонебезпечного предмета. — [Електронний ресурс].

Режим доступу: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/pravila.pdf>.

Сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>.

Сайт Ради національної безпеки і оборони України: <https://www.rnbo.gov.ua/>.

Сайт Міністерства оборони України: <https://www.mil.gov.ua/>.

Сайт Міністерства охорони здоров'я України: <http://www.moz.gov.ua>.

Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: <https://www.dsns.gov.ua/>.

Сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста: <http://www.icrc.org>.

Сайт Товариства Червоного Хреста України: <http://www.redcross.org.ua>.

Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я: <https://www.who.int>.